

УДК 330.341.1

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Черкашина М.В., зав.каф. менеджменту та військового господарства (АВВ МВС України)

Використання інноваційних технологій в управлінні соціально-економічними системами дуже актуально, оскільки тільки за допомогою інновацій можна в даний час виграти в конкурентній боротьбі. Інноваційні технології, засновані на взаємодії з багатьма процесами в технічній, економічній, соціальній та природній сферах, створюють переваги окремим підприємствам, регіонам і країнам. Їм належить ключова роль в реалізації основного імперативу сталого розвитку - гармонійного поєднання економічного зростання із збереженням природного середовища та соціального прогресу.

Сьогодні за рахунок інноваційної складової в країнах ЄС забезпечується до 50% приросту ВВП. Ефективне використання інновацій дозволяє цим країнам долати кількісну обмеженість природних і людських ресурсів, і створювати умови для забезпечення довготривалої позитивної динаміки економічного розвитку.

В даний час інноваційна політика України спрямована на стимулювання розвитку підприємств, галузей, регіонів і може надати кумулятивний вплив на розвиток всієї економіки країни, забезпечити зростання пропозиції вітчизняних товарів і послуг, диверсифікацію виробництв, швидку модернізацію основних фондів і вирішення соціальних проблем суспільства. Дана політика повинна сприяти капіталізації порівняльних конкурентних переваг української економіки.

Сьогодні вже відбулися певні зрушення у розумінні ролі управління на всіх рівнях влади. Ці зміни носять не тільки еволюційний характер, але і пов'язані з якісними змінами змісту управлінської діяльності, а також її теоретичного фундаменту. Синергетичний підхід в управлінні соціально-економічними системами відноситься до інноваційних технологій, він зумовлює застосування концепції попереджувального розвитку системи, перевершуючи завдання управління відхилень або поточних цілей. Синергетичні інновації в управлінні - це ефективні моделі опису та прогнозування розвитку систем, засновані на використанні потенціалу теорії катастроф, економічної кінетики, - усього того, що у своїй основі має нелінійний, не рівноважний і незворотній розвиток.

Перехід до нової системи управління повинен забезпечити зростання ефективності виробництва і досягнення соціального прогресу. Цей перехід пов'язаний з реалізацією двох складових :

організаційної та самоорганізаційної. Проте на сьогоднішній день частіше використовують організаційну складову, яка породжує безліч проектів і рішень, прийнятих керівництвом країни та регіонів. Для організаційних процесів характерна наявність конкретного керівника суб'єкта - персонального або колективного, що здійснює управління за допомогою законів, указів, програм, регламентів, переговорів, організаційного контролю. Для самоорганізаційних процесів характерна спонтанність структурних утворень.

Таким чином, необхідно відзначити значно більш високий консолідуючий потенціал саме самоорганізаційної складової керування соціально-економічними процесами. Синергетичний підхід як головна інновація дозволяє збалансувати механізм управління економікою України і вивести її на новий рівень розвитку.

УДК 330.3

ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Чорнобровка І.В., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

Економічний розвиток представляє собою стійке збільшення з року в рік виробничих можливостей країни. Це центральна економічна проблема для всіх країн світу. На базі зростання економіки досягаються підвищення рівня життя населення, розвиток національної культури, відтворення соціальної структури та забезпечення безпеки країни. У збереженні та розвитку цих елементів зацікавлене все суспільство в цілому, адже лише за цієї умови можна розраховувати на підвищення соціально-економічного положення та духовного стану населення, а також на збереження статусу суверенності держави в міжнародних та глобальних відносинах.

Як правило, в довгостроковій перспективі для досягнення і прискорення сталого економічного зростання та збільшення доходу на душу населення використовуються такі три засоби: 1) підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності; 2) розширення участі у виробництві і збільшення чисельності працюючих; 3) зростання населення і пропозиції потенційних працівників. Для реалізації цих цілей держава спільно з бізнесом повинна реалізувати п'ять стратегічних пріоритетів: 1) навчання, професійна підготовка й добробут робочої сили; 2) політика, направлена на збереження навколишнього природного середовища; 3) розвиток інфраструктур; 4) ефективний уряд; 5) справедливе відношення до людей, громад і поколінь.

Відновлення економічного розвитку в даний час стає пріоритетом, номер один для всіх країн

світу. Особливість нинішнього відновлення економічного розвитку полягає в необхідності зробити його збалансованим, стійким і прийнятним з екологічної точки зору. У свою чергу, це вимагає дбайливого та раціонального використання мінеральної сировини і палива при виробництві товарів та наданні послуг, зменшення забруднення навколишнього природного середовища заради збереження життя на Землі. Для реалізації такої важливої мети людство має зробити вищим пріоритетом своєї господарської діяльності перехід до "зеленої економіки", тобто до економіки, яка б могла мінімізувати вплив економічної активності на навколишнє природне середовище.

Ефективний економічний ріст при інтенсивному типі відтворення - це, перш за все, збільшення реального ВВП, при скороченні енерго-, матеріало- і трудовитрат за рахунок досягнень НТП. Такий підхід до забезпечення економічного зростання враховує реалії економічної динаміки постіндустріального суспільства. Коли відбуваються зміни в структурі економіки, в її взаємодії із зовнішнім середовищем, змінюються також основні інститути влади й управління, об'єкти інфраструктури. Ось чому на нинішньому етапі розвитку аналіз економічного зростання та його вимірювання слід здійснювати з урахуванням як темпів зростання реального ВВП, так і якісного, структурного, соціального, територіального, галузевого аспектів економічного зростання.

Отже, тільки стійкий економічний розвиток може сприяти розширенню зайнятості, надання більш якісних товарів і послуг та відкриттю більш широких можливостей для людей, підтримці кращих і якісніших суспільних послуг, стимулюванню сприятливого клімату для розвитку підприємництва, створення більш кваліфікованих і краще оплачуваних робочих місць, заохочення економічної активності бізнесу та інвестування виробництва, привнесення культури довіри та особистої відповідальності в ділове життя, збереження високої якості навколишнього природного середовища.

УДК 338.47:625.1

ЦІННІСТЬ РЕАЛІЗОВАНОГО БУДІВЕЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Чупир О.М., к.е.н., доцент (ХНТУБА)

В основі забезпечення цінності реалізованого будівельного потенціалу знаходяться знання, джерелом формування яких є система корпоративної освіти та консалтингової діяльності. Вона є засобом підвищення

ефективності підготовки та результативності реалізації інвестиційно-інноваційних будівельних проектів залізничного транспорту. Оскільки вони безпосередньо впливають на головний ресурс розвитку будь-якого підприємства - інтелектуальний потенціал, то управління ними повинно розглядатися в межах єдиної системи. При цьому, враховуючи те, що розвиток будівельного потенціалу відбувається в межах інтеграційного об'єднання, необхідним визначається створення групової системи забезпечення цінності реалізованого будівельного потенціалу залізничного транспорту за рахунок впровадження інтегрованого інноваційного процесу групи.

Взаємозв'язок рівня розвитку корпоративної освіти та консалтингової діяльності з цінністю реалізованого будівельного потенціалу залізничного транспорту може проявлятися у наступному:

1) зростання витрат на корпоративне навчання при одночасному зростанні обсягів консалтингової діяльності сприяє збільшенню цінності реалізованого будівельного потенціалу, за рахунок, по-перше, самореалізації персоналу, формування творчої атмосфери на підприємстві, активізації інноваційного процесу; по-друге, збільшення реалізованості інноваційних проектів, залучення додаткових ресурсів на впровадження інноваційних послуг, продукції з метою задоволення потреб споживачів;

2) зростання витрат на корпоративне навчання при одночасному зменшенні обсягів консалтингової діяльності спричиняє зменшення цінності реалізованого будівельного потенціалу, що пояснюється неефективним вкладанням коштів в корпоративну освіту або безперспективністю інноваційних розробок, які не знаходять реалізованості на ринку;

3) зменшення витрат на корпоративне навчання при одночасному збільшенні обсягів консалтингової діяльності все ж таки позитивно впливає на цінність реалізованого будівельного потенціалу за рахунок самовідданості персоналу, його лояльності та активній позиції, що дозволяє реалізовувати інновації навіть при недостатніх обсягах інвестицій в персонал;

4) зменшення витрат на корпоративне навчання при одночасному зменшенні обсягів консалтингової діяльності негативно позначається на цінності реалізованого будівельного потенціалу, що пояснюється бездіяльністю керівництва будівельного комплексу залізничного транспорту до розвитку кадрів та удосконалення інноваційного процесу, отримання чи утримання частки ринку тощо.

В основі формування цінності реалізованого будівельного потенціалу залізничного транспорту знаходиться управління